

Оливера М. ДУРБАБА*
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Оригинални научни рад
Примљен: 28. 02. 2017.
Прихваћен: 13. 04. 2017.

ЛИНГВИСТИЧКА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА ИЛИ МЕКДОНАЛДИЗАЦИЈА ЈЕЗИКА?*

Термин *глобализација* у лингвистичком смислу углавном се повезује са утицајима које енглески језик, као *lingua franca* савременог доба, врши на све друге језике (као што је познато, кад их „трпи“ српски језик као последица настаје нестабилна хибридна форма коју лингвисти, уз мање или више негативно вредносно одређење, називају *срблши* или *англосрпски*). Ови утицаји се огледају пре свега у стихијском преузимању речи из енглеског језика, при чему под овим не подразумевамо класичан случај позајмљивања као „увоза“ речи заједно с неким новим артефактом или концептом, већ пре свега пет других појава, које бисмо означили као (а) семантичку редупликацију, (б) лексичку редупликацију, (в) семантичко калковање, (г) *ad hoc* позјамљивање, (д) синтаксичко транспоноване (углавном у колизији с језичком нормом у српском). У прилогу ћемо покушати да на основу наведених, као и неких других примера, утврдимо да ли су ове појаве одраз феномена „мекдоналдизације“ (у складу с теоријом америчког социолога Џорџа Ричера), односно потребе да се и у језичком домену реализују основни принципи и логика мекдоналдизације: ефикасност, економичност и предвидљивост.

Кључне речи: лингвистичка глобализација, лингвистичка мекдоналдизација, енглески језик, позајмљивање, српски језик

Глобализација је на размеђи миленијума постала једна од непобитних, свеобухватних социјалних датости с којима се човечанство суочава. Оно истовремено бива снажно поларизовано у погледу прихватљивости привредних, политичких, идеолошких, културних импликација најразноликијих процеса умрежавања људских активности на планетарном нивоу, обележеним неједнакошћу у сваком од наведених аспеката живота. У лингвистичком смислу, глобализација се углавном повезује са утицајима које енглески језик, као *lingua franca* савременог доба, врши на све друге језике. У јавном дискурсу суочавамо се с дејством два супротстављена принципа која, метафо-

---

* olja.durbaba@fil.bg.ac.rs

** Овај прилог је настао у оквиру пројекта 178014 Динамика структура савременог српског језика Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

рично говорећи, сведоче о сукобу између језика означеног као *lingua franca* и свих осталих језика света. С једне стране, наиме, увиђа се потреба за очувањем такозваних малих језика (што је свакако неодговарајући назив за језике којима се служи мали број говорника – матерњег, наследног, мањинског језика), као и за неговањем културе вишејезичности (у мултиетничким срединама, у миграционом контексту, путем наставе страних језика...). С друге стране, до изражаја долази и супротстављени принцип: веровање у функционалну вредност једног (псеудо?)заједничког светског језика који омогућује и поједностављује споразумевање и тиме отвара могућности за међународну сарадњу (Дурбаба 2016: 261). Упечатљив пример који демонстрира овај потоњи принцип пружио је лингвиста Тео ван Елс, дугогодишњи декан Универзитета у Нејмехену (о чијим смо ставовима већ писали, в. Дурбаба 2016: 139). У једном провокативном чланку који је изазвао доста реакција међу лингвистима Ван Елс језички диверзитет назива неодрживим митом, критикујући пре свега језичку политику у оквиру институција ЕУ. Он побија став да је то благо које се мора бранити по сваку цену, доводећи у питање одрживост и функционалност система заснованог на институционално октроисаној језичкој разноврсности. Извесно је, наиме, да и у историјској перспективи посматрано, *lingua franca* доприноси непосредности и ефикасности комуникације, што се у модерно доба огледа, пре свега, у увећању профита и/или смањењу трошкова у пословним контактима. Највише користи од тога имају представници финансијских и привредних центара моћи, а нарочито мултинационалне компаније чији се послови реализују у најразличитијим деловима света по готово истоветним моделима, који подразумевају и језички стандардизоване процедуре и употребу само једног службеног језика. Обавезујућа употреба енглеског језика доводи до значајних уштеда и у међународним организацијама које се тиме ослобађају неретко предимензионираних преводилачких служби. Од ње, надаље, могу имати користи и научници који резултате својих истраживања објављују у англофоним часописима или о њима обавештавају стручну заједницу на конференцијама чији је радни језик по правилу искључиво енглески. Оптимизација пословања је свакако један од одлучујућих аргумената за коришћење енглеског као глобалног језика. Многи аутори у овоме виде мање-више насилно наметање „заједничког” комуникационог кода, што називају лингвистичким империјализмом (више о овоме в. Филиповић 2009: 95)¹.

Сматрајући да овакво стање ствари не погодује или да чак штети опстанку и даљем развоју „неенглеских” језика², језички планери у неким земљама покушавају да на институционалном или ванинституционалном нивоу сузбију употребу енглеског језика у оквирима својих говорних заједница. Ово није случај само међу тзв. малим језицима или оним који традиционално негују језички пуризам (што се најчешће огледа у рестриктивним токовима преузимања лексике), већ и међу онима са великим бројем говорника и

¹ У Прћић 2005: 15 користи се термин „језичка англоглобализација”.

² Већ и само постојање оваквог рогобатног термина сведочи о размерама глобалне снаге коју има *lingua franca*.

снажном економском основом. Примера ради, у Француској је 1994. године ступио на снагу *Закон о употреби француског језика* („*Loi n° 94-665 du 4 août 1994 relative à l'emploi de la langue française*”), којим се у циљу одбране француског језика прописивала обавезујућа употреба француских термина у комуникацији на нивоу државних институција и служби³. Сличан принцип језичко-политичког ангажмана у циљу 'одбране' матерњег језика од утицаја енглеског практикује и Удружење за немачки језик (*Verein Deutsche Sprache*)⁴, о чему сведочи и један његов новији проглас: „*Немачки је језик којим мора владати сваки члан наше заједнице. Пошто такозване елите наше земље видљиво издају немачки у корист енглеског као језика економије и науке, то смо ми грађани сами позвани да спасавамо Гетеов и Шилеров језик од сметлишта културне историје*”⁵. Чини се, међутим, да су овакве активности неминовно осуђене на судбину сличну оној коју је доживео поменути контрoверзни француски закон⁶.

Посматрајући лингвистичку глобализацију аксиоматски, као непобитну чињеницу, закључујемо да она настаје као последица разних других видoва глобализације (економске, политичке, културне), истовремено их поспешујући. Она се огледа у униформисању језика према англофоном обрасцу, и то из следећих разлога⁷:

- Нови артефакти (претежно индустријски производи и иновације у електронској комуникацији) захтевају нове називе; чак и кад се не позајмљује директно, неологизми се обликују по енглеском моделу (нпр. нем. *Handy*).
- Ширење нових животних стилова је захваљујући медијској и свакој другој умрежености постало глобална неминовност. Ова појава се пре свега односи на утицај поп културе, али се бележи и у разним другим доменима; као пример би се могла навести и унификација академског простора у великом броју земаља Европе, потписница Болоњског и Лисабонског споразума (што је нпр. довело до преузимања нових облика као што су *бечелор* и *мастер*).

³ Овај закон је стављен ван снаге 2015. године. Епилог изгубљене борбе огледа се, између осталог, и у све већем броју позајмљеница из енглеског језика у свакодневной употреби (*très fashion, luncher, googlise, flipper, un after-work, le fooding, le footing...*)

⁴ Ово удружење је основано 1997. године управо са идејом и мотивом заједничке одбране немачког језика (о чему сведочи и његов првобитни назив *Verein zur Wahrung der deutschen Sprache*). У светлу наших уводних разматрања, интересантна је чињеница да се на челу овог удружења, које обухвата више десетина хиљада чланова, од његовог оснивања налази професор економије др Валтер Крeмер (Walter Krämer), а не неко од лингвиста, како би се можда очекивало.

⁵ Превела О. Д. (в. <http://www.vds-ev.de/>).

⁶ Утицај енглеског је, наиме, и у немачком језику видљив на сваком кораку. Ово бисмо, насумичним избором између мноштва свакодневних нових и понекад изненађујућих примера, илустровали примерима пословних огласа на интернет порталу недељника *Die Zeit* (<http://jobs.zeit.de/>, приступљено 8. 9. 2016), у којима се чини да два језика имају готово равноправан статус: *Professur (W2) „Psychiatrische Versorgung/Community Health Care”*; *Open Topic Professur (W2); Professur (W3) für Politikwissenschaft – Öffentliche Verwaltung, Public Policy*; *Professur (W1 mit tenure track) für Normenlehre des Islam*.

⁷ Наводимо могуће факторе, без претензија на целовитост увида.

- Дејалвирање идеала образованости упечатљиво је обележје доба које као врховне вредности постулира пре свега оне материјалне. Ово се нарочито односи на случајеве запостављања и осиромашивања наставе матерњег језика, што резултује мањкавом писменошћу, когнитивном инертношћу и свеукупном неукошћу. Једна од последица дејалвације образовних идеала огледа се и у скућености лексичког фонда што неретко доводи до олаког и неадекватног преузимања енглеских термина. У ово спада и распрострањена преписивачка пракса многих „новинара” (који се служе искључиво англофоним изворима, а невични су да их адекватно адаптирају за потребе своје читалачке публике).
- Учење енглеског језика и укупно искуство познавања само једног језика доводе до искључиво једноканалног и једносмерног „упијања” утицаја из енглеског језика и англофоног културног простора.
- Фасцинација англофоним утицајима, укључујући и оне лингвистичке, може се тумачити и као помодарство, потреба за потврђивањем социјалног престижа и остављањем утиска учености и модености, другим речима као својеврсни лингвистички снобизам (ово би се могло назвати синдромом „*коми фо*”⁸, појавом оличеном у карактеру Феме, јунакиње „Покондирене тикве” Јована Стерије Поповића, убеђене да коришћење страних речи директно условљава социјални успон).

Утицаји које енглески језик врши на српски огледају се пре свега у преузимању лексике (нешто ређе чак и синтаксичких форми). Ово се углавном обавља уобичајеним и у историјском развоју сваког појединачног језика многоструко понављаним модусом позајмљивања као „увоза” речи заједно с неким новим артефактом или концептом (употребним предметом, појавом, иновацијом...). Ову појаву бисмо у основи морали сматрати богаћењем лексичког фонда (без чега не би било ни речи као што су *радио*, *грамофон*, *телевизија*, *интернет* – да овде наведемо само оне којима су именовани медији из различитих епоха технолошко-информационог развоја), чак и уколико се уз позајмљеницу користи и „домаћа” лексема (као у примеру пара *компјутер/рачунар*). Ипак, осим оваквог вида позајмљивања, у многим језицима се констатују и други утицаји глобално доминантног енглеског језика, које не само лингвисти већ и многи други заинтересовани чланови говорне заједнице посматрају као претежно негативну појаву: кад их „трпи” српски језик, као последица може настати нестабилни хибрид који лингвисти, уз мање или више негативно вредносно одређење, називају *срблиш*, *серглиш* или *англосрпски* (в. Прћић 2005), пре свега три друге појаве, које бисмо означили као: (а) семантичку редупликацију, (б) лексичку редупликацију, (в) семантичко калковање, (г) *ad hoc* позајмљивање (с различитим степеном гра-

⁸ „Ако сваки дан двадесет реди не чујем од тебе ову реч, ниси моја кћи. Нећу ја непотковану краву да имам, него девојку од моде”, захтева Фема од своје кћери Евице (фр. *comme il faut* = како треба, како се ваља).

фичког, фонетског, морфолошког адаптирања), (д) синтаксичко транспонување (углавном у колизији с језичком нормом у српском).

(а) Семантичком редупликацијом у овом контексту сматрамо одређени вид семантичког померања (*semantic drift/semantic change/semantic shift*) приликом којег се већ постојећој лексеми додаје ново значење, и то у складу с њеним значењем у енглеском. За пример можемо узети реч *шеф*, која се у последње време све учесталије користи у значењу *кулинар, мајстор-гастроном, шеф кухиње, главни кувар, мајстор-кувар*). Примера ради, чак је и организација младих куvara добила назив „*Јуниор Шеф Клуб Србије*” (sic!)⁹:

- (1) *Jedan od najpoznatijih britanskih šefova, Druv Bejker trenutno se nalazi u Hrvatskoj gde započinje snimanje gastronomskog serijala pod nazivom Croatia's finest.*
- (2) *Ovoga puta, u Srbiji je čak 14 restorana, 12 iz Beograda, 2 iz Novog Sada uspešno prošlo strogu selekciju žirija koji čine vrhunski svetski šefovi.*
- (3) *Najbolji šefovi, vinski novinari, proizvođači i somelijeri diskutovali su na temu vinskog marketinga...*
- (4) *Pod naslovom „Nikad ne veruj mršavom italijanskom šefu” 2014. izašla je iz štampe prva Boturina knjiga u kojoj su publikovani i njegovi recepti. Svojim radom, Botura je postao avangardni šef kog voli i mejnstrim restoranska publika i koji je italijansku kuhinju trgao iz letargije i podigao na stepenicu više.*

(б) Лексичка редупликација се огледа у преузимању англоидне форме као неодублета неке већ постојеће речи. Пример за ово би био фреквентни помодни англицизам *плагијаризам*, од енг. *plagiarism* (којим се обухватају већ постојећа значења – *плагирање, плагијаторство, плагијат*, а да се притом новом англофоном облику не додаје никакво ново и специфично значење које би оправдало појаву нове лексеме)¹⁰.

- (5) *Svaki pokušaj plagijarizma ili autoplagijarizma kažnjava se (zabrana objavljivanja radova svim autorima u VSP-u u vremenskom periodu zavisno od stepena plagijarizma (...))*
- (6) *Kakva zabrana kopiranja knjiga?... U Srbiji ne boluju nimalo od plagijarizma, sa povadenim i tek malo preživanim tekstovima iz strane literature.*

(в) Семантичко калковање је појава превођења, односно преузимања значења одређене енглеске речи. Ово ћемо илустровати примером облика којима се на друштвеној мрежи твитер означава активност праћења одређе-

⁹ Сви примери наведени у прилогу преузети су са интернет страница у периоду од 1. јула до 1. септембра 2016. године и наведени у свом оригиналном облику, без икаквих исправљања и других интервенција.

¹⁰ Као што је наведено у Вучо и Дурбаба 2016: 235–237, овај облик не постоји ни у једном референтном речнику српског језика, као ни у речницима страних речи и израза Милана Вујакије (издање из 1992) и новијег Ивана Клајна и Милана Шипке (из 2006. и 2008. године).

ног твитераша. На основу облика *to follow*, *follow action* и *follower(s)* настали су калкови *запратити/отпратити неког*, *запрат*, *пратилац*:

- (7) *Da li ste se zapitali ko vas je otpratio, koji ljudi vam nisu uzvratili zaprat, a kojima vi niste uzvratili?*
 (8) *Prvi sam zapratio Balašević Đoleta i jako sam ponosan.*

Семантичко калковање се осим на друштвеним мрежама често среће и у језику струке, где представља непресушан извор грешака у превођењу:

- (9) *To bi, na primer, mogao biti slučaj ako upravnik u slučaju nesolventnosti želi kombinovati parnicu o odgovornosti direktora na osnovu prava o nesolventnosti s parnicom čija je osnova pravo trgovačkih društava ili opšte pravo naknade štete.*

У наведеном случају је фраза *to combine an action* буквалним преношењем постала *комбиновање акције*, што је у датом контексту неразумљиво, уместо да је употребљен исправан преводни еквивалент, добро познат у правничком жаргону – *спајање парница*.

(г) Ад хос транспоновање јесте преношење енглеских облика у адаптираном или неадаптираном фонографематском виду, односно с различитим степеном графичког, фонетског, морфолошког адаптирања, као надоместак за тренутне терминолошке али и индивидуалне лексичке дефиците¹¹. Овде ћемо се осврнути на бројне примере оваквог једнократног преузимања на друштвеној мрежи твитер (које овде обележавамо као „твитеризме”, попут *фоловера*, *фејвовања*, *твитовања* и *ретвитовања*, *тајмлајна*, *хаштагова*, *инфлуенсера* итд):

- (10) *Na Twitteru se nalaze takozvani Early Adoptersi (...).*
 (11) *Pero objavi tvit, Mileva je njegov follower i fejvuje mu taj tvit, a Persida je Milevin follower, i vidi da sta je Mileva fejvovala, pa fejvuje i ona.*
 (12) *Kada retweetujete nekog, svi oni koji prate vas videće tvit od ove osobe.*
 (13) *Korišćenje hashtagova ćete najbolje shvatiti kroz par primera.*
 (14) *(...) Hashtag-ovi su na Instagramu MUST, pod uslovom da ih koristite smisleno.*

Mention znak (“@”) je tu da bi se lakše pratilo šta je ko kome odgovorio. Obavezno je da nekog mention-ujete kada mu odgovorate na njegov Tvit, tačnije da napišete njegov nick sa @ ispred.

- (15) *(...) recimo da @BebaDragic ne prati mene i ne vidi moje tvitove u svom Tajmlajnu, ali ako napišem: “@BebaDragic izašla si u Skandalu na petoj strani”, ona će to videti kada bude proveravala svoje mentione. Često ljudi mentionuju nekoliko ljudi u jednom Tvitu.*

¹¹ Нпр. у примерима *даунгрејдовање графике* заиста се може потврдити непостојање одговарајућег термина којим би се именовало техничко усавршавање и унапређивање приказа на компјутерском екрану, али се овај облик потом по аналогији проширио и изван информационо-технолошког домена, о чему сведоче примери *даунгрејдовање речи*, *морала* итд.

- (16) *Sa nekih 1,100 pratilaca ili **folovera** na svom Tviter nalogu osećao se pomalo inferiorno u odnosu na neke kolege koje su imale preko 20 pa i preko 75 hiljada pratilaca.*
- (17) *Torbica je **influenser** i poslednjih meseci je dosta doprineo da na Twitter dođu mnogi uticajni ljudi u Srbiji.*

Као што је на основу наведених примера видљиво, степен адаптације оваквих позајмљеница се разликује од речи до речи, а код неких се чак бележе и вишеструке форме, што сведочи о потпуној несигурности међу корисницима у погледу транскрипције речи али и могућих њених морфолошких форми, поготову глаголских (*Mention znak, mention-ujete, proveravala svoje mentione, (č)esto ljudi mentionuju*).

(д) Нешто ређа али ипак присутна јесте и појава синтаксичког транспонованја, односно задржавања структуре енглеских фраза или реченица. Овде ћемо указати на три таква примера: (1) неправилно, осамостаљено коришћење прилога *икада*, изван пратеће (обично партиципске) фразе или релативне реченице, по очигледном узору на енглеско *ever* (нпр. *најбољи премијер икада*, уместо: *најбољи премијер којег смо икад имали; најмоћнији напатак икада, најбољи вицееви икада, најбогатији људи икада*); (2) учестала употреба препозиционе фразе *од стране*, уведене према енглеским пасивним конструкцијама с предлогом *by*, којим се именује вршилац радње пасивне реченице (*← стипендирање ученика од стране фирме*); (3) коришћење предлога *кроз* (енг. *through*), којим се замењују све остале алтернативе (*путем, помоћу, преко* итд.):

- (18) *Поготово сам био против тога да се у ту борбу унутар ДС-а укључују тајкуни. То је Мишковић урадио **кроз** Биласа, нудећи му финансијску подршку (...)*¹²
- (18) *Evropska unija je mobilisala, **kroz** ovaj mehanizam, jedan vatrogasni avion kojim upravlja Italija.*
- (20) *Pomoć smanjenju siromaštva **kroz** samozapošljavanje.*

Појаве које смо овде лингвистички описали и анализирали намећу и одређене социолингвистичке закључке. Сматрамо, наиме, да се у наведеним појавама могу распознати одређени ефекти и одрази феномена „мекдоналдизације” у лингвистичком домену – у складу с теоријом америчког социолога Џорџа Ричера, који тврди да социјална организација данашњице поприма својства глобално познатог ресторана брзе хране по којем је теорија добила назив (односно, да посебност и индивидуалност узмичу пред обезличеном и дехуманизованом стандардизованошћу). Логика мекдоналдизације заснива се највећим делом на принципима ефикасности, економичности/калкулабилности и предвидљивости. Уместо закључка ћемо на овом месту покушати да на основу горе наведених, као и неких других примера аргументујемо зашто верујемо да се анализиране језичке појаве могу окарактерисати као лингвистичка мекдоналдизација.

¹² Пример је преузет из интервјуа Бориса Тадића у *Политици* од 16. 7. 2016.

1) Принцип ефикасности захтева да се за решавање сваког задатка пронађе оптималан начин извођења, уз смањен утрошак (интелектуалне) енергије. Коришћењем енглеског језика као заједничког кода тежи се максималној разумљивости, како за продуцента тако и за реципијента, као и избегавању ризика од погрешке услед несигурности у употреби преводног еквивалента¹³.

2) Принцип економичности/калкулабилности одгледа се пре свега у редукованој употреби језичких средстава (која доприноси брзој обради садржаја). Нпр. у горенаведеном примеру бр. 10 уместо облика *Early Adoptersi* морала би се употребити читава парафраза или чак дефиниција (= *особе које међу првима прихватају нове производе, модне линије, животне стилове и трендове*), што би представљало оптерећење за обе стране у комуникацији (а које свакако знају шта представља прегнантни и прецизни енглески термин, без потребе за додатним објашњењима).

3) Принцип предвидљивости резултује једнообразношћу производа и јединственошћу учинка. На лингвистичкој равни ово се може уочити у унисоном начину изражавања, уз минималне стилске и друге разлике међу говорницима. Као потврда за ово могу послужити примери новинских текстова који су очигледан производ превођења са енглеског (што је не само видљиво на основу бројних грешака, већ и неосмишљеног обликовања текста)¹⁴.

Као што смо и на другим местима наглашавали, верујемо да је једини начин да се језик одупре својеврсном терору монолингвалне и монокултурне ефикасности и економичности коју намеће *lingua franca* непрестано унапређивање процеса образовања, поготову у домену наставе матерњег језика и интердисциплинарно конципиране наставе књижевности. У супротном ће се зачарани круг осиромашења изражајних могућности неминовно ширити на све социјалне групације.

¹³ Ово можемо илустровати примером три везане поруке на сервису *whatsapp* које млађа мушка особа (28 година), по занимању правник, упућује колегиници (оба учесника у преписци су се сагласила са достављањем порука ауторки овог прилога):

- (I) Kako se kaze pisana dokumentacija
- (II) Ili pismena dokumentacija
- (III) Kako se kaze to generalno u hard copy papiru

На основу ове последње поруке увиђа се да је продуцент неодлучан у употреби дублета писани : писмени и да стога прибегава исказу на енглеском, плеонастично истичући да је „*hard copy*” у папирној форми (при чему се тај термин већ односи на писани, односно одштампани документ, тј. документ у папирној форми; речничка дефиниција гласи „*a printed version on paper of data held in a computer*”).

¹⁴ Ово бисмо показали на примеру новинске вести под насловом „Без осмеха на Едмунда”, објављене у дневном листу Политика 8. 9. 2016. године, поводом учешћа Новака Ђоковића на једном тениском турниру. Главни актер текста је једном назван пуним именом и презименом, два пута само презименом, четири пута личним именом, по једном метонимијски „први рекет света” и „светски број 1), док је чак четири пута у тексту писало „Србин” (сасвим информативно редундантно за читаоце наведеног листа); може се претпоставити да је оваквој непотребној националној квалifikацији допринело праћење енглеских извора у којима је она пак сасвим примерена. Примера ради, на једној интернет страници на енглеском (www.dailymail.co.uk), у извештају поводом истог меча могло се прочитати: „*Serb believes Edmund can break into the top 30 and continue to improve (...) The 29 year-old Serb has, however, seen enough of Edmund to know that belongs among the better prospects of the ATP Tour (...)*”.

ЛИТЕРАТУРА

- Ван Елс 2001:** T. J. M. Van Els, „The European Union, its Institutions and its Languages: Some Language Political Observations”, *Current Issues in Language Planning*, vol. 2, no. 4. 311–360.
- Вучо/Дурбаба 2016:** J. Вучо, О. Дурбаба, „Шлагворт на торти и палачинке са шлагвортом: О дефицитима у употреби академског вокабулара и потреби за академским речницима српског језика као матерњег и као страног”, *Српски као страни језик у теорији и пракси III. Тематски зборник радова* (ур. В. Крајишник), Београд: Филолошки факултет и Центар за српски као страни језик, 223–248.
- Дурбаба 2016:** Оливера Дурбаба, *Култура и настава страних језика. Увод у интеркултурну примењену лингвистику*, Београд: Филолошки факултет.
- Прћић 2005:** Tvrtko Prčić, *Engleski u srpskom*, Novi Sad: Zmaj.
- Филиповић 2009:** Jelena Filipović, *Moć reči. Ogledi iz kritičke sociolingvistike*, Београд: Zadužbina Andrejević.

Olivera Durbaba

LINGUISTISCHE GLOBALISIERUNG ODER MCDONALDISIERUNG
DER SPRACHE(N)

Zusammenfassung

Im vorliegenden Artikel werden Einflüsse der englischen Sprache als *Lingua franca* auf das Serbische sowie die dadurch entstandenen Klassen von Lehrwörtern analysiert. Im Schwerpunkt steht dabei eine hybride sprachliche Erscheinungsform, bekannt als „Serblisch“ (**Serbisch + Englisch**) bzw. Angloserbisch. Abschließend werden Prozesse der sprachlichen Hybridisierung und der sog. McDonaldisierung der Gesellschaft verglichen, in Bezug auf deren Effizienz, Kalkulierbarkeit und Vorhersehbarkeit.

Schlüsselwörter: linguistische Globalisierung, linguistische McDonaldisierung, englische Sprache, serbische Sprache, Lehrwörter.